

Datum
2018-12-12

Diariernr
KST 2018/348

Ert datum
2018-09-12

Ert Ju2018/04065/L4

Justitiedepartementet
Enheten för allmän ordning och säkerhet och
samhällets krisberedskap

Delbetänkandet Kamerabevakning i brottsbekämpningen – ett enklare förfarande (SOU 2018:62)

Kammarrätten har följande synpunkter att lämna på förslaget.

Allmänna synpunkter

Skyddet för enskildas uppgifter i det allmänna dataskyddsrättsliga regelverket kan sägas bestå av två delar i form av dels den personuppgiftsansvariges skyldigheter, dels den registrerades rättigheter. Det senare handlar bl.a. om registrerades rätt till information och tillgång till vilka personuppgifter som behandlas, rätt till rättelse och radering samt rätt att göra invändningar. Genom den senaste reformen inom EU har den registrerades rättigheter stärkts i förhållande till vad som har gällt tidigare. En uttrycklig skyldighet för tillsynsmyndigheten att behandla klagomål från registrerade gäller också numera både inom området för brottsbekämpning och behandling av personuppgifter i övrigt.

Vid kamerabevakning är det emellertid den plats där bevakningen sker som är fokus för behandlingen och inte i första hand de personer som registreras på grund av att de passerar platsen. Denna omständighet skiljer kamerabevakning åt från annan behandling av personuppgifter där huvudsyftet normalt är att behandla vissa enskilda personers uppgifter. Vad som ur ett integritetsskyddsperspektiv är relevant i samband med kamerabevakning är därför den mer allmänna aspekten att det ska vara möjligt för var och en att kunna röra sig fritt på allmän plats utan att bli bevakad. Dessa integritetsskyddsaspekter kan därför inte primärt tas om hand inom ramen för rättigheter som tillkommer de enskilda personer som har passerat den plats som bevakas. En tillräcklig skyddsnivå för

---

Postadress

Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress

Birger Jarls Torg 5

Telefon

08-561 690 00

Telefax

08-14 98 89

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

den personliga integriteten måste i stället uppnås genom främst skyldigheter för den personuppgiftsansvarige eller t.ex., som nu är fallet, genom ett tillståndskrav. Av samma skäl kan det inte heller förväntas att tillsynsmyndigheten uppmärksammas på att brottsbekämpande myndigheter brister i sitt personuppgiftsansvar vid kamerabevakning på en plats dit allmänheten har tillträde genom att enskilda, som råkar passera platsen, lämnar in klagomål.

Kammarrätten anser att utredningen inte i tillräcklig utsträckning har beaktat vad som nu har anförts i fråga om kamerabevakningens särprägel. Dessa synpunkter behandlas i det följande.

8.2.3 Kan tillståndsplikten fortfarande motiveras av integritetsskäl?

I betänkandet framhålls att den allmänna dataskyddsregleringen, bl.a. bestämmelserna om enskildas rättigheter, innebär ett långtgående integritetsskydd vid kamerabevakning (s. 141 f.). De individuella rättigheter som tillkommer de registrerade och som har stärkts genom det nya dataskyddsrättsliga regelverket har emellertid inte, mot bakgrund av vad som anförts ovan, någon omedelbar betydelse för bedömningen av om en tillräcklig skyddsnivå för den personliga integriteten uppnås även om tillståndsplikten tas bort.

Av vikt i sammanhanget är i stället om det finns bestämmelser i det nya regelverket som, i likhet med tillståndskravet, tar sikte på och innebär ett tillräckligt preventivt integritetsskydd. Kammarrätten instämmer i utredningens bedömning att kraven på konsekvensbedömningar och förhandssamråd liksom förslaget om en bibehållen överviktsprincip kan innebära ett preventivt integritetsskydd. Kraven på konsekvensbedömning och förhandssamråd är emellertid helt nya för rättstillämpningen på detta område. Vad dessa krav kommer att innebära i praktiken är därför ännu oklart. Enligt kammarrättens mening hade det varit lättare att bedöma förslaget om att ta bort tillståndskravet om utredningen i någon utsträckning hade försökt göra en bedömning av vid vilka typfall av kamerabevakning som kravet på konsekvensbedömning respektive förhandssamråd kommer att göra sig gällande. Detta hade också underlättat för de ansvariga myndigheterna som enligt förslaget på egen hand ska bedöma detta framöver. Se emellertid också kammarrättens synpunkter nedan under rubriken 10.10.

8.4.3 Kommunernas inflytande tillgodoses genom etablerade samverkansformer

Den omständigheten att flertalet kommuner i dag samverkar med Polismyndigheten i organiserade former kring det brottsförebyggande arbetet innebär enligt kammarrättens mening inte någon garanti för att eventuella kommunala eller lokaler aspekter i framtiden förs fram inför en kamerabevakning som de brottsbekämpande myndigheterna planerar. Enligt kammarrättens mening bör det därför införas ett krav på att de

brottsbekämpande myndigheterna ger kommunerna tillfälle att yttra sig i motsvarande fall enligt vad som nu gäller inom ramen för tillståndsförfarandet.

10.10 Finns det behov av ytterligare integritetshöjande åtgärder?

Det starka integritetsskyddsintresse som hör samman med möjligheten för var och en att röra sig fritt på en plats dit allmänheten har tillträde, dvs. utan att bli bevakad, är en av anledningarna till att tillståndskravet för kamerabevakning har behållits under lång tid (se t.ex. prop. 2017/18:231 s. 55). Utredningens förslag att tillståndskravet helt och hållet ska tas bort för de brottsbekämpande myndigheternas del innebär därför en stor förändring när det gäller hur en tillräcklig skyddsnivå ska uppnås. Det måste därför nogt övervägas vilka regler som i stället ska gälla för att det ska stå klart vilka krav de brottsbekämpande myndigheterna ska uppfylla för att en tillfredsställande balans mellan nyttan av kamerabevakning å ena sidan och integritetsskydd å andra sidan fortfarande upprätthålls.

De brottsbekämpande myndigheternas kamerabevakning är redan nu undantagen från tillståndskrav i vissa fall. Ett krav på tillstånd gäller dock som huvudregel. Enligt utredningens förslag tas alltså nu även detta krav bort. Som en integritetshöjande åtgärd föreslår utredningen att kravet på en bedömning enligt den s.k. överviktsprincipen behålls för att de brottsbekämpande myndigheterna ska få inleda en bevakning i de fall som nu omfattas av ett tillståndskrav. Kamerabevakning innebär en omfattande behandling av personuppgifter och tillståndskravet för bevakning av en plats dit allmänheten har tillträde har också motiverats utifrån intresset av ett starkt integritetsskydd. Mot den bakgrunden anser kammarrätten att det också bör vara obligatoriskt med en konsekvensbedömning i de fall en bedömning enligt överviktsprincipen ska göras. I stället för ett tillståndskrav kommer för de brottsbekämpande myndigheterna därmed att gälla krav på både konsekvensbedömning och bedömning enligt överviktsprincipen. På så sätt kan en mer tillfredsställande skyddsnivå uppnås. Kammarrätten förordar därför att en sådan bestämmelse införs. Kravet på dokumentation bör i så fall också gälla konsekvensbedömningen.

11.3 Hur förändras möjligheterna till tillsyn vid ett borttaget tillståndsförfarande?

En förutsättning för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn över den aktuella kamerabevakningen, t.ex. att ingripa om en bedömning enligt överviktsprincipen inte har gjorts, är att myndigheten känner till att bevakningen äger rum. Frågan om hur tillsynsmyndigheten ska få kännedom om vilka kamerabevakningar som de brottsbekämpande myndigheterna utför har inte behandlats av utredningen. Det kan konstateras att varken det föreslagna kravet på bedömning enligt överviktsprincipen eller bestämmelserna i det nya allmänna regelverket om dataskydd om konsekvensbedömning eller skyldighet att upprätta en förteckning över behandlingar innebär något krav på att varje kamerabevakning ska

dokumenteras. Enligt kammarrättens mening bör det övervägas om ett sådant krav bör införas för att tillsynen alls ska fungera.

Förslaget till lag om ändring i kamerabevakningslagen

I kamerabevakningslagen finns under huvudrubriken ”Tillstånd till kamerabevakning” samlat alla bestämmelser som rör tillståndskravet sorterade under underrubriker. I 7 § finns under rubriken ”Krav på tillstånd” bestämmelserna om att det krävs tillstånd till kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde, om bevakningen ska bedrivas av en myndighet eller i vissa angivna fall då någon annan än en myndighet bedriver sådan kamerabevakning. Under underrubriken ”Undantag från tillståndskravet” finns i 9 och 10 §§ angivna vissa speciella fall då en viss myndighet inte behöver ha tillstånd för kamerabevakning eller särskilda fall då tillstånd inte behövs för en viss sorts kamerabevakning.

Utredningens förslag innebär att de aktuella brottsbekämpande myndigheterna helt och hållet är undantagna från kravet på tillstånd för att bedriva kamerabevakning. Det är alltså inte frågan om, som i övriga fall enligt 9 och 10 §§, vissa begränsade undantagssituationer då ett tillståndskrav inte ansetts påkallat. Enligt kammarrättens mening skulle detta förhållande komma till tydligare uttryck om undantaget från tillståndskrav i fråga om de brottsbekämpande myndigheterna reglerades under den nya huvudrubrik som föreslås införas före den nya 14 a §. Denna nya paragraf kan därmed få följande lydelse:

”Tillstånd till kamerabevakning krävs inte vid bevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver.”

I enlighet med detta bör en hänvisning till samtliga undantag från tillståndskravet införas i 7 § enligt följande:

”Krav på tillstånd till kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde krävs *utom i de fall som anges i 9, 10 eller 14 a §*, om bevakningen ska bedrivas av

- 1) en myndighet, eller
- 2) någon annan än en myndighet vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som meddelats med stöd av lag eller annan författning.

De föreslagna 14 a – 14 c §§ får därmed numreras om.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Anita Linder och kammarrättsrådet Elisabet Reimers, som också varit föredragande.

Anita Linder

Elisabet Reimers

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå